

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilvter sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A római fűrészpor.

Arad, márczius 2.

A hirhedett budapesti ultramontán papi zsinat, a melyet az igazsággal hadilábon álló rendezői a magyar katolikusok boszantása- és szégyenére kath. gyűlésnek merészkedtek csufolni, sok mindenféle példányát mutatta be a sötétben csuszómászó kétlábu bogaraknak. Így a többi között valami hizalmas stallumon kigömbölyödött papocska azzal lelkesítette a jelenvolt kartársait, javadalmi tisztviselőket s írás-olvasásban még kevésbé jártos romlatlan hallgatóságát, hogy ezután már a magyar katolikusokat a római cze ment tartsa össze, hogy a talián papság intelme és parancsa szerint egyesült erővel harcoljanak a magyar törvényhozás és a magyar haza szabadsága ellen.

A római cze menten kívül legujabban — ugylátszik — egy másik római import-cikket is fundáltak ki a derék ultramontán táborban, a melynek az lenne a hivatása, hogy míg a római cze ment szesforrasztaná s együtt tartaná a sötétség hiveit, addig az új cikk szétrobantaná a liberálizmus közveszélyes gárdáját. Az utóbbi import tehát, szemben az egybeforrasztó cze menttel — robbantó szer, valóságos és hamisítatlan római fűrészpor, melyből mutatoul dugtak egy kis szelenczével a képviselőház egyik mellék-helyiségébe, üdvös megfélemlítéseül a szabadoncz kormány és törvényhozóknak.

A merényletet sokan éretlen tréfának minősítik, ámde közelebről tekintve a dolgot, s figyelembe véve a robbanó anyagnak azóta megejtett elemzését, tá-

volról sem oly ártatlan ám az idétlen tréfa, mint a milyennek hirdelik.

Először is könnyelmű, mondhatni lelketlen kiméletlenséget követtek el az intézők saját feleikkel szemben, a mennyiben — a miként kitiűnt — épen a fekete sereg, az ugynevezett „nemzeti párti” képviselők soraiban idézett elő a merénylet oly riadalmat, oly páni rettegést, mely egyesekre nézve esetleg nem is maradt következmények nélkül, s rajtok a katasztrófától menekülteken észlelt speciális fajú kronikus idegességet idézhette elő. Pedig a nemzeti párt egyes törvényhozói, de különösen egy némely publicisztáján már eddig is oly nagyfokú idegesség tört ki, hogy méltán aggódni lehet — már t. i. az illetők lelkiállapota felől, mert más bajtól nincs mit tartani.

Azomban más tekintetből is megvan a jezsuita bombának a maga komoly oldala.

Ugyanis a megejtett vegyelemzés a dobozban talált római fűrészporra nézve kiderítette, hogy ez az ártatlannak látszó anyag nagyon is gyanus alkotórészekkel van impregnálva.

Telítve találtatott a római fűrészpor első sorban a legkoncentráltabb hazugsággal, a milyen csak ezer éves állami létünk alatt a fórumon a jóhiszemű vendégekkel szemben kínálat tárgyát képezte. Azt hirdetik a jezsuiták, hogy egy oly intézmény, mely a világ majdnem minden katolikus államában megvan honosítva, Magyarországon a dogmát sérti, sérti a házasság szentségét ugyanakkor, midőn továbbra is megmarad a joga minden katolikus párnak frigyöket egyházuk ál-

tal ép úgy megáldatni, mint eddig, s jogában marad az egyháznak hiveik meg nem áldott házasságát ép úgy nem tekinteni szentségnek, mint a hogy nem tekintették esetleg eddig a vegyes házasságra lépett s protestáns lelkész által megáldott katolikus hívők házasságát. Hirdelik a jezsuiták hazug módon, hogy a polgári házasság az erkölcstelenséget fogja terjeszteni, s ezt teszik ugyanakkor, midőn az új házassági jog a felbonthatlanság elvére van alapítva, míg a most fenálló 9 féle házassági jog szerint bárki bármikor elválhat. Hirdelik a jezsuita törvényhozók, Apponyi, Szapáry László gróf s a többiek, hogy ők liberálisak, ép oly liberálisak sőt még liberalisabbak, mint a kormány és szabadelvű párt, s ezt teszik arczpirulás nélkül ugyanakkor, midőn javaslatuk épen abban tért el lényegesen a kormányétól, hogy a felekezeti kényszert fen akarja tartani továbbra is nem csak a házasság kötésnél, de a vallások gyakorlatánál is.

De nem csak hazugság, hanem roszhiszeműséggel is erősen van imperignálva a római fűrészpor. Ugyanis a jezsuiták által pártolt Apponyi-fele javaslat, bár fentartja a felekezeti kényszert, még több tekintetben sérti az ultramontán katolikus felfogást, mint a kormány javaslata. Az Apponyi-téle szükségbeli polgári házasságról már a primás is kijelentette, hogy azt még kevésbbé fogadja el, mint a kötelezőt; a 68-iki törvényeknek pedig Apponyi által pártolt további fentartása annyira bántja a katolikus papi szempontot, hogy ennek megváltoztatása épen a papság s első sorban a primás

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Smith Lukréczia katonája.

— Twain Mark. —

Mindenekelőtt megjegyzem, hogy ez elbeszélés szóról-szóra megtörtént. A ki nem hiszi, nézze meg a washingtoni katonai kerület nyilvános közleményeit.

Mert nem dicsekszem azzal, hogy tulságosan eredeti vagyok. Felhasználtam Jómíni hadászati könyvét, az elnöki jelentéseket, különböző térképeket és helyszíni rajzokat, azokkivül több katonai könyvet. Azt hiszem, hogy ezek a fényes források emelni fogják elbeszélésem értékét és jelentőségét. Nem mulasztthatom el azonkivül, hogy kifejezzem köszönetemet a távirati-társulat előzékeny igazgatóinak, a kik a táviratokért nem számítottak fel többet, mint másnak szokás.

Köszönetem illeti még barátaimat is, a kik igazán valódi önfeláldozással támogattak nagy munkám létrehozásában. Egyenként nem sorolhatom fel a neveket, ez nagyon is hosszadalmas volna. Vegyék tehát mindnyájan hálás és őszinte köszönetemet.

I.

Balzsamos, májusi reggel volt 1861-ben. Bluemas kis massachusetsi falu a felkelő nap aranyos fényében uszott. Wittaker Regináld a Bushrod és Terguson-féle gyarmatáru keres-

kedés és postabérlét egyetlen és meghitt szolgálója a boltban levő derékaljról felemelkedett és megrázta a fejét. Miután ásított és kényelmesen kinyújtózkodott, befecskenkedte a padlót és hozzáfogott a söpöréshez. De még mielőtt befejezte volna munkáját, egy hordóra ült és gondolataiba merült.

— Ez az utolsó napom ebben a nyomorult fészekben... Mit fog szólni Lukréczia, ha megtudja, hogy katonának megyek... Büszke lesz rám a szentem.

Képzeteiben már a csatamezőtlátta, rémséges kalandokat, melyeknek ő lesz a hőse. Dicsőségesen, gazdagon, tábornoki egyenruhában tér meg a szülőföldre, hogy isten előtt is magáénak szerezhesse a szeretetre méltó és női erényekben gazdag Smith Lukréczia Borgiát.

A büszkeség és öröm megdobogtatta a szívét. Amde tekintete a földön heverő seprüre esett. Vérpíros lett az arca. A dicsőség aranyos fellegeiből lezuhant a kis szatócsboltba, melyben heti két és fél dollár bérért seper, tisztogat stb. eféle munkákat végez.

II.

Este 8 órakor a szerelmes Regináld dobogó szívvel tilt Smith ur lakoszobájában s várta Lukrécziát. A mikor a hölgy a szobába lépett, Regináld szerelemittasan rohant feléje és remegő karjaiba zárta.

— Egyetlen, edes szerelmem!

— Uram! monda Lukréczia s termete mint sértett királynőé kiegyenesedett.

A szegény Regináld ámulva bámult reá. Szemének zord tekintete, hideg magatartása elűzte a fiatal ember szívéből az örömet, mint a mikor a napsugaras vidék ragyogó világát az égbe toluló sötét felhők elhomályosítják. Egy pillanatra úgy érezte, mintha nyakon ütötték volna s szívében az elhagyottság keserű érzete ütött tanyát. Így érzi magát az, a ki a hajóról hirtelen a tengerbe bukik s mi alatt a hajó mindinkább bevitörli az éj koromsötétjébe, a szegény elhagyott szívében a legvegyesebb érzelmek vívnak mardosó küzdelmet. Beszélni akart, de szó nem jött az ajkára. Végre mégis megszólalt.

— Oh, Lukréczia! Mit tettem? Mit vétettem? Miért e kegyetlen hidegség? Nem szeretted többé Regináldodat?

Lukréczia ajkai keserű gyűlölettől remegtek s gunyos hangon válaszolt.

— Nem szeretnék téged? Regináldomat? Nem, nem szeretlek többé. Térj vissza a nyomoruságos szatócsboltba, vedd kezvedbe nyomoruságos méteredet s gypottal tömd be nagy füledet, hogy ne halld a haza jajszavát, mely fegyverre szólit minden igaz hazafit. Menj, menj előlem.

A leány nem figyelt arra a fényre, mely

által sürgettetett. Ha tehát Apponyt az ő akciója és határozati javaslata alkalmából az ultramontán tábor és a bel- s külföldi klerikális lapok folyton ünneplik, nyilvánvaló, hogy Apponyi és Szapáry László gróf és a többiek oly kevéssé veszik komolyan az általok beterjesztett határozati javaslatot, a szükségbeli polgári házasságot és a 68-iki törvények fentartását, mint a hogy nem vették komolyan Apponyi és társai *Iványi* határozati javaslatát, midőn annak elfogadásával a kormányra rá licitáltak. Fűrészpor az egész, római fűrészpor.

A harmadik impregnáló alkatrésze a *hazaárulás*, mert azon eszközök közé, melyekkel a javaslatok ellen a jezsuiták dolgoznak, a *nemzetiségek* izgatását is fölveték legujabban. A P. N. közölt pár nap előtt egy mondva csinált hátszegi levelet, melyben töviről-hegyire el van mondva, miképen fogják az erdélyi románok a kötelező polgári házasságot, ha törvényvé lenne, kijátszani, s mint fognák az egyházpolitikai törvényjavaslatokat megvalósulásuk esetén nemzetiségi izgatásokra fölhasználni. A jezsuita organum ezen hazafiatlan és lelketlen eljárása méltó elbírálásban részesült a hazafias sajtóban, mely konstataulta, hogy ama hírlelt mozgalomból egy szó sem igaz, s az egész nem más mint egy „ordre de bataille”, melyet a P. N. adott ki a nemzetiségi izgatónak, megoktatásá és utba igazítása a haza ellenségeinek, hogy miként harcolhatnak legsikeresebben az állami intézmények s így a magyar haza ellen. És mivel ujabban a másik fő-fő jezsuita organum, a B. H. is előszeretettel foglalkozik a lap élén azokkal a veszélyekkel, melyek a románok nemzetiségi izgatásainak vallási jellegéből származnának, ha nálunk ugyanazon intézmények behozatnának, melyek Oláhországban pedig már régen meg vannak honosítva, nyilvánvaló, hogy ezen hazaáruló buzdítása a nemzetiségi izgatásoknak a jezsuita politikának legujabb diverziójául tekinthető.

Ime mi minden félével van a római fűrészpor impregnálva! S jóllehet, hogy a legujabban vele megejtett kísérleteknél konstataltatott, hogy a szennyes színű ragadós maszsa nem robban, bizonyos dolog mégis — és ezt fájdalom, sajnos tapasztalja a magyar közérzület — hogy lassanként harapódik és terjed benne a tűz, csunya sötét füstöt támaszt s óriás

büzt terjeszt pörkölődése közben a — római fűrészpor.

BELFÖLD.

Visszalépő szónok.

A házassági jogi törvényjavaslat általános vitájának megrövidítése érdekében a feliratkozott szónokok közül *Tóth Aladár*, kire a sor már ma került volna, *Berzeviczy Albert* államtitkár javára helyét átengedte s egyuttal a javaslat mellett felszólalók közül magát töröltette. Mint hírlik, példáját a tárgyalás érdekében többen fogják követni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, márczius 2.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Molnár Antal, Eszterházy Kálmán, Bartók Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: *Wekerle Sándor* miniszterelnök, *Csáky, Szilágyi, Josipovich, Tisza, Lukács.*

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy *Beksics Gusztáv* miniszterelnöki miniszteri tanácsossá neveztetvéni ki, a képviselőségről lemond.

Az elnököt felhatalmazták az új választás elrendelésére.

A bomba.

Elnök jelenti, hogy a tegnap bombának híresztelt valamit hivatalosan megvizsgálták. Gyertyatartó aljhoz hasonló szelence, amely tele volt sósavval itatott fűrészporral, és a melye; a legnagyobb erőlködéssel sem lehetett felrobbantani. (Zajos hosszas derűtség.)

Ugron arra kéri az elnököt, hogy többé ilyen aprólékos, egyáltalán nem komoly incidensről többé ne tegyen a háznak jelentést, mert ez nagyon komikus.

Elnök konstataálja, hogy ő szólni erről a dologról itt a Házban nem akart, de több képviselő, nevezetesen *Abrányi Kornél* és *Melczér Géza* sürgették a jelentés tételre, különben pedig ők hozták volna szóba az esetet. (Derűtség.)

A kötelező polgári házasság.

Pap Géza konstataálja, hogy a tegnapi nap első szónoka hazafias melancholiával szólott a javaslatról. Szólv ezzel ellentétben hazafias lelkesedéssel üdvözlö ezt a javaslatot, amelynek üdvös és kivánatos hatását bárcsak mentől hamarabb élvezhetné az ország. (Elnök helyeslés jobbfelől.) Álláspontjának igazolására megemlíti, hogy képtelen állapotok azok, melyek ma a házasságok terén uralkodnak,

annya, hogy igazán nevetségesek vagyunk ennek miatta, egész Európa előtt. Ezek az állapotok a vadházasságok elszaporodására vannak közvetlenül befolyással. — Tehát itt mindjárt az erkölcsök parancsolják, hogy mentül hamarabb életbeléptessük ezt a reformot. (Helyeslés jobbfelől és a szélsőbalon.) De van annál parancsolóbb ok: a nemzetiségi kérdés. Ma a különböző, úgynevezett nemzetiségi templomok legfőbb akadályai a nemzetiségek összolvadásának. Ha majd ott lesz házasságkötő fórum gyanánt a polgári hatóság, az az ellentéteket jelentékenyen fogja elsimitani. (Helyeslés és tetszés jobbfelől.) Egyébként üdvös hatás várható ettől a javaslatról. Ma egyszerű áttérés által fel lehet bontani a házasságot. Ez az erkölcstelen állapot jövőre meg fog szünni, mert egységes eljárás lesz a bíróságok elbírálásában. (Elnök helyeslés.) A mi az időszerűsége alapított vádakait illeti, megjegyzi, hogy 1841 óta már foglalkoztatják ezek az eszmék a közvéleményt és így nem áll az időszerűsége vádja. (Helyeslés.) A közegnek megbízhatatlansága sem erősebb vád. Mert a mai anyakönyvvezetők között nem egy van olyan, akit bizony-bizony nem szívesen látna a jegyzők között. (Helyeslés.) Beszéde további folytatásán foglalkozik *Hortoványi, Tódor, Pongrácz* és *Szapáry László* beszédeivel és kijelenti, hogy az ő aggodalmai ugy valéserkölcsei, mint állami szempontból egyáltalán alaptalanok s ő maga a javaslatot szíves készséggel megszavazza. (Elnök, zajos helyeslés jobbfelől.) A szónokot számosan üdvözlö, köztük *Szilágyi Dezső, Tisza Lajos gr., Tisza Kálmán, Hieronymi Károly.*

Péchy Tamás nem vonja kétségbe *Pap Géza* azon állításának igazságát, hogy a mai házassági jogi állapotok tarthatatlanok, ő ezt már régen elmondta; mindig a mellett érvelt, hogy az egységes házassági jog életbeléptetésére igenis szükség van. Utal arra, hogy *Pap Géza* felemlítette, hogy a javaslat ellenzőit ultramontánoknak nevezik. Erre ő nem ad semmit, mert az ember előtt a saját lelkiismeretének kell a fő dolognak lenni, a többire nem kell adni semmit. (Helyeslés balfelől.) Utal arra, hogy a kik ma az anyakönyveket vezetik, azok nem mozognak ismeretlen talajon, ismerik ok az anyakönyvvezetés minden csinjét-binjét kora ifjuságuk óta, (Mozgás jobbról.) ellenben a kontemplált intézkedések szerint oly elemek kezébe fog ez anyakönyv vezetése kerülni — ámbár az elemeket még nem ismerjük — akik mindenesetre teljesen ismeretlen téren fognak próbálgatni és hogy nagyon is indokolt a legmesszebb menő aggodalom is. (Helyeslés balfelől.) Ő az izr. recepciójáról szóló törvényt, mint igazán szabadelvű és méltányos törvényt természetesen, hogy elfogadja (Helyeslések.) mert lehetetlen, hogy 800 ezer állampolgárt az eddigi jogviszonyok között hagyjanak továbbra. Elfogadja a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvényt is, de a felekezeti különiséget kerüldőnek tartja. (Helyeslés.) Az állami anyakönyvről szóló törvényt elfogadja, de csak kellő előkészítés mellett. A gyermekek vallásáról szóló törvényt nem fogadja el, amíg a protestánsok

kilobbant *Reginál*d szemében. Kiszietett a szobából s becsapta maga után az ajtót.

Pedig, ha tudta volna, hogy *Reginál*d is azt akarta tudtára adni, hogy . . . De nem: Nem megy utána! Ó katonalélek most már; nem a rőf hőse. Szívébe fojtva minden keserűséget, elhagyta a színteret s „ment, hátra sem nézve.”

III.

A mikor *Lukréczia* másnap reggel felébredt, távoli trombitaszó harcias zenéjének megtört hangjai zsongtak fülébe. A lanya tavaszi szellő szárnyain ringatta a kedvre gyujtó dallamokat, melyek mind távolabbról hallatszottak s végre teljesen elenyésztek. *Lukréczia* sóhajtott és megszólalt:

— Oh, ha ő is köztük volna! Mennyire imádnám!

És délután egy ismerős szomszédja elbeszélte neki, hogy milyen levert volt *Whittaker Reginál*d, a mikor ma berukkolt a regiménthez.

— Azt hiszem, hogy maga miatt volt olyan szomorú *Lukréczia* kisasszony. Tegnap elakarta mondani magának . . . de az istenért *Lukréczia* kisasszony, mi lelte?

Semmi! Csak az arca lett olyan fehér,

mint ha lisztes zsákba dugta volna. De mégis szilárd léptekkel hagyta el a szobát. Csak a mikor egyedül volt, tört ki kebléből az elfojtott indulat. Keserű váddal illette önmagát. Vádolta sietségét, elhamarkodottságát, mely annyi bánatot hozott fejére.

Hetekig titokban sirta keserű könnyeit, mialatt a rózsák lehervadtak arczáról. De még nem adta föl végső reményét. Várta, hogy levele jön. De a hosszú nyári napok lomhan teltek el s még egy sor írás sem jött *Reginál*dtól. Mohón olvasta a lapok rém híreit s a tekete betűkre sűrűn hullatta szeméinek drága gyöngyeit.

Végre megérkezett a sebesültek és elesettek névsora. *Lukréczia* végig olvasta s felajultan rogyott a padlóra:

Whittaker R. D., közlegény, súlyos sebesülés.

IV.

A washingtoni kórház egyik termének egyik ágyában sebesült katona fekszik. Feje ugy be van kötözve, hogy vonásait látni sem lehet. Az ágy mellett sugárzó arczezal *Smith Lukréczia* Borgia ül.

Hetek óta ápolta már kora reggeltől késő estig. A szegény beteg egy szót sem tudott

szólni s így meg sem köszönhette *Lukréczia* nemes önfeláldozó ápolását. De *Lukréczia* ezzel nem törődött. Majd eljön még a köszönet ideje.

Abban a pillanatban, mikor ez a fejezetünk megkezdődött, az orvos épen tudtára adta a tulboldog hölgynek, hogy a kötéseket végre el lehet távolítani a beteg fejeről. *Lukréczia* ragyogó szemekkel és dobogó szívvel várakozik. Az egyik kötést már levették, utána következett a másik, aztán a harmadik s végre az egész arca láthatóvá lett.

— Oh, kedves, egyetlen szerel . . .
Mi ez? Mi történt? . . . Ah! Idegen ember arca volt.

Szegény Lukréczia! Iszonyu fájdalom vett rajta erőt, de csak egy pillanatra. De aztán kitört s olyat ütött az asztalra, hogy az orvosságos üvegek mind tánczra kerekedtek.

— Oh én ostoba liba! Három hétig jajgattam itt az ágyamál!

Szomorú volt, de ugy volt, hogy az ártatlan csaló *Whittaker Dilwort Richard* teljesen ismeretlen volt *Lukréczia* Borgia előtt.

Ilyen az élet. Borítsuk a történetre a feledés fátyolát annál is inkább, mert az igaz *Whittaker Reginál*d még mindig nem került elő.

megfelelő ellenszolgáltatást nem kapnak. A kötelező polgári házasságot nem fogadja el, hanem csatlakozik az Apponyi gróf határozati javaslatához. (Elénk helyeslés balfelől.) Neki a törvény vagy sok, vagy kevés (Zajos derűtség jobbfelől.) A szerint, hogy milyen szempontból mérlegeljük a dolgot. (Helyeslés balfelől.) Szóla maga evangélikus és emlékezik Luther Márton szavaira, aki azt mondta, hogy a házasság polgári intézmény. De ugyanaz a Luther a házasságot meghagyta minden izében egyházi aktusnak mert jól tudta, hogy vallása csakis az egyházi nimbusz mellett fog terjedni. Ez is azt bizonyítja, hogy a házasság egyházi jellegre szült kell fektetnünk. (Helyeslés balfelől.) Mi a javaslat egyik oka? A reverzális. Ha most a törvénybe iktatjuk a reverzális, ezentul a papok már joggal követelhetik. (Derűtség jobbfelől. Helyeslés balfelől.) Attér a protestáns egyházra, amelyet jobban ismer. A protestáns egyház veszt a javaslat által, mert az 1868-iki törvény megváltoztatásával, elesik az a biztosíték, melyet ebbe a törvénybe épen a protestánsokra való tekintettel fektettek le. (Helyeslés balfelől.) Továbbá veszt a javaslat által a protestáns egyház azért is, mert ezentul a vallás kedvéért nem fog áttérni senki a protestáns egyházba. (Helyeslés balfelől.) Veszt a protestáns az által is, hogy a felekezeti nékül állapota behozatala után ebbe a felekezet nékül állapota legtöbbben a protestánsok fognak átlépni, akit a többek között egyházi terhek is elvisznek oda. Puky Tamás művelt, okos ember volt és hű protestáns de azért mégis felekezet nékül lett és meghagyta rendeletében, hogy pap pedig az ő temetéséhez ne menjen. Végül kijelenti, hogy az Apponyi határozati javaslatát fogadja el, a mely nem okoz ilyen zavart, aminőt okozott ez a javaslat. Az állami bíraskodást minden viszonyok között megszünteti. Annak természetesen nem lehet barátja, hogy a házasság-jog terén leghátulról mindjárt legelőbbre kerüljünk. Az eszélyes politika s az igaz liberalizmus nem az ugrásokat, hanem a haladást kívánja. A javaslatot nem szavazza meg. (Helyeslés balfelől.)

Pongrácz Károly gróf személyes kérdésben szökött. Papp Géza beszédében személyivel foglalkozott. Mint alaptalan insinüációt visszautasítja azt a vádat, mintha ő nem meggyőződésből, hanem hatás kedvéért beszélt volna. (Helyeslés balfelől.)

Busbach Péter figyelmezteti Péchy Tamást, hogy nem való, mintha az elkeresztelések miatt a protestánsok soha sem panaszokdta volna. Utal a református egyházi ülésekre, amelyek mindenike panaszokkal fordult a kormányhoz az elkeresztelések miatt. Hasonlóképp nem ismeri Péchy Tamás a protestáns egyházat, ha azt vallja, hogy egyházi adója miatt valaki kitér a protestáns egyházból. Eddig is így volt, a protestánsok eddig is fizettek adót, de azért amiatt kilépni egyházból senkinek sem volt eszében. (Zajos helyeslés jobbfelől és a szélsőbalon.) Ezek után örömet fejezi ki a felett, hogy — Pongrácz Károly iménti kirohanását kivéve — zavaró mozzanat nem merült fel a tárgyalás során. Reméli így marad ez továbbra is. (Helyeslés.) Igazat ad Pap Géának abban, hogy itt hatalmi kérdés van felvetve, csak hogy ezt a hatalmi kérdést az egyház vetette föl, mert fél az állam jogos érdekeinek érvényesülésétől. (Helyeslés jobbfelől.)

Budapest, márczius 2. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Busbach figyelemmel és élénk tetszéssel hallgatott beszédével a javaslatot megszavazta.

Tibád ostromozta a kormányt 18 éves politikájáért, melynek pedig ő is részese volt maig, és a kormánypárt cselszövényét, melyben pedig szintén ő volt a mester. Szemére hányt a kormánynak, hogy a nemzeti pártot kizárja a hatalomból. A kötelező formát nem szavazza meg. Csákyt, Szilágyit és Wekerlét Deák Ferenczhez hasonlítja, de egyikben sem találja fel Deákot.

A kormánypárt undorral és kacagással felváltva hallgatta Tibád kirohanását,

különösen midőn fölhányta, hogy milyen sanyaru kenyér az ellenzéki kenyér. A kormánypárt a megtámadott minisztereket viharosan és hosszasan éljenezte úgy, hogy Tibád utolsó szavai elvesztek a minisztereknek szóló zajos ovációban.

Szilágyi a jobboldal viharos tetszése között kijelentette, hogy Tibád elvesztette jogát a támadásra, mert nála mindig sürgette a kötelező polgári házasságot, most pedig megszökött a reform elől. (Hosszas, viharos taps jobbfelől.) A vita eddig emelkedett volt, Tibád belevitte az ocsárlást; ez méltó hozzá. (Viharos helyeslés és taps jobbfelől.)

Tibád Szilágyi beszédére feleli, hogy nem szökött meg, mert helyesli a kötelezőt most is, de nem tartja előkészítettnek. Szavait nem hallgatták s így kénytelen volt abbahagyni.

Szilágyi ismételtén konstatálta, hogy Tibád nála mindig sürgette a kötelezőt, tehát megszökött a megvalósítás elől. Ismételi, hogy az, a ki Deák elveit így letapossa, ne bujjék Deák szárnyai alá.

A jobboldal a miniszterek lelkesült éljenzése között szétszólt. Tibád kudarcza teljes, s a szabadelvűek ügyének Tibád támadása csak használt.

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 769.2 milliméter, délután 2 órakor 769.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 0.9$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 7.3$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 2. délután 2 órakor N. 3. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter.

Aradváros liberálizmusa.

— A márczius 4-iki nagygyűléshez. —

Arad, márczius 2.

(G.) Immár csak két nap választ el bennünket attól a naptól, amelyen az ország szívében, a székes fővárosban, fényesen fog megnyilatkozni az egész ország közvéleménye a vallás szabad gyakorlatáról és a polgári házasságról szóló törvényjavaslatokban nyilvánuló liberális egyházpolitikai reformok mellett.

Kolosszális lesz az a megnyilatkozás és méltó a magyar nemzet hagyományos szabadelvűségéhez. A budapesti liberális nagygyűlésen képviselve lesz az egész ország, amelynek minden részéből felutazó polgárok vallás, nemzetiségi és pártkülönség nélkül lelkesülten fognak tüntetni az igazi szabadelvűség mellett.

Az az enunziáció, amelyet a vasárnapi liberális gyűlésen bizonyára egyhangú lelkesedéssel fognak kimondani, nem fogja eltéveszteni a hatását s eredményekben messze kiható lesz a következménye, mert a feudális és az ultramontán reakció jezsuita álapostolainak hazudozásával félrevezetett vagy ingadozó polgártársak az enunziációtól meg fogják találni a helyes utat az igazi szabadelvűség óhajtott diadaláig.

Jól eső örömmel látjuk a liberális mozgalomra készülő városok között legelső sorban a mi városunkat, A r a d o t, mely mindenha hálás talaja volt a tiszta hazafiság, az igazi szabadelvűség és a feltétlen elvhűség elvetett magvának s a mely most ismételtén eklatás bizonyítékát készül szolgáltatni ősi tradíciói iránt való törhetlen hűségének.

Aradváros közönségéhez Aradmegye közönsége is lelkesült örömmel csatlakozott, hogy kifejezésre juttathassa a kormány liberális egyházpolitikai törekvéseihez való hozzájárulását. A két törvényhatóság közönsége részéről több mint félezer különböző vallásfelekezetű, nemzetiségű és politikai pártalásu polgár utazik fel a vasárnap reggel in-

duló különvonattal Budapestre, hogy ott az ország többi részéből összeseregülő szabadelvű polgárokkal együttesen hozsannát kiáltson a még nem régen a jövő zenéjének chaoszában sejtett s immár fényesen kibontakozott liberális egyházpolitikai törekvéseknek.

Vajha a vasárnapi liberális nagygyűlés enunziációja után a konzert küzdő jezsuiták ultramontán fekete serege letenne a meddő küzdelemről s belátná, hogy az igazi szabadelvűség fényes diadala föltétlenül be fog következni és hogy azt a diadalt a feudális musnak semmiféle aknamunkája sem teheti többé kétségessé.

Az aradiak végrehajtó bizottsága teljesen befejezte a szervezkedés munkálatait. Tegnap az ügyek vezetését a Z e m p l é n y i Sándor elnökle alatt B a r t h Lajos, C s i k János, A v a r f f y Géza, K r i s t y ó r y János, V a r g a József és K i s s Ferencz tagokból alakított hetes rendező bizottságnak adta át. A bizottság a városháza emeleti kistermében egész nap együtt volt, fogadta a még egyre sűrűn érkező jelentkezőket s osztotta ki a Budapestben használandó igazolványokat és jelvényeket.

Már tegnap hozzávetőlegesen sikerült összeállítani azok névsorát, a kik a liberális nagygyűlésre felutaznak. A névsor természetesen még nem teljes, mert a névsor egybeállítására óta is még egyre tartanak a jelentkezők és még Aradmegye jelentkezőinek, valamint a községekből érkezőknek a névsora teljesen hiányzik.

A Z e m p l é n y i Sándor elnökle alatt működő hetes rendezőbizottság a felutazás részleteiről a következő felvilágosítást teszi közzé:

1. A budapesti országos liberális nagygyűlésre felutazó polgárság felkérte, hogy holnap, azaz vasárnap reggel már reggeli fél 6 órakor jelenjék meg az indóháznál.

2. Az aradi különvonat áll kilencz kocsiosztályból. Minden kocsinak külön rendezője van, a ki két színtű karszallagot visel.

3. A rendező elhelyezi a felutazó polgárokat, kiosztja az ércjelvényeket, a szükséghez képest azoknak felvilágosítással szolgál. Budapestre megérkezvén elrendezi a menetet s azt felvonulás közben vezet és együtt tartja.

4. A rendezőség figyelmezteti a polgárokat, hogy az utra lássák el magukat hideg ételekkel, mivel az indulástól kezdve a gyűlés végéig vendéglői étkezésre alkalom alig nyílik.

5. Tekintettel az óriási személy és podgyászforgalomra a rendezőség figyelmezteti a polgárságot, hogy lehetőleg kis csomagot hozzon magával s azt is nevével lássa el. A podgyásokat a pályaházban levő ruhatárban kell elhelyezni.

6. A rendezőség a menetet Budapestben a kiszállás után az indóház előtti térre vezeti, a hol a felvonulásra szervezi a következőleg:

a) A menet elé az Arad és Aradvármegye feliratu jelző táblák előtt A v a r f f y Géza és K i s s Ferencz rendező urakmennek;

b) a szentannai zenekar;

c) az aradi hadászegylet zászló alatt;

d) az aradi daleyilet zászló alatt;

e) az aradi iparosifjak önképző köre zászló alatt;

f) a magyarvárosi polgári jótékony asztaltársaság zászló alatt;

g) a polgárság tízes rendekben;

h) a menet rendjére a vezető-rendező bizottság tagjai ügyelnek fel.

7. Felkérte az aradi és aradmegyei polgárság minden tagja, hogy a vasárnapi napon úgy a menetben, mint a népgyűlésen folyton együtt maradjon és a társaságtól senki el ne szakadjon.

8. A gyűlés lefolyása után a felsorolt rendben lesz a visszavonulás a Károly körüti G r ü n w a l d-féle vendéglőbe, hol az aradi és aradvármegyei polgárságnak társaslakomája lesz.

9. Esetleges óhajokat a vezető bizottság elnöke Z e m p l é n y i Sándor urnál kell bejelenteni.

10. A társas lakoma alatt az aradi daleyilet és a szentannai zenekar működnek közre.

Mintán a végrehajtó bizottság elhatározta, hogy az aradvárosi és Aradmegyei felrinduló polgárok a központi végrehajtó bizottság által küldött érejelvényeken kívül megkülönböztetésül magukat „Arad“ feliratu jelvényekkel látják el, figyelmeztetjük a polgárságot, hogy a jelvényeket Keppich Zsigmond gyorssajtónyomdájában még a mai nap folyamán szerezze be.

A végrehajtó bizottság tekintettel a jelentkezők nagy számára a jelentkezések elfogadását tegnap este beszüntette.

Elhatározta egyidejüleg, hogy azokat a jelentkezéseket, amelyeknek igazolványait ma délig a városháza emeleti kistermében ki nem váltják, nem létezőknek tekintik.

Az elmaradó jelentkezők helyeire a vezető-rendező bizottság ma délig előjegyzéseket elfogad az azokra érvényes igazolványokat a férőhelyhez képest ma estig kiadja.

Az alább közölt névsor szerint Aradon eddig a következők jelentették be részvételüket.

- Szekely Inigo dr, Schütz Henrik dr, Weisz Felix, Fülöp Endre, Budai Pál, Bacsinzky Lajos, Grosz Miksa, Vincze Miklós, Bavasz Imre, Ehrenfeld Ignác, Belgráder K. és társa, Steigerwald Alajos, Millig Mátyás, Vojtek Alajos, Aradi Lloyd, Vas Mátyás, Nagy Lajos, Bauer Gyula, Vársárhelyi Béla, Boros Beni, Bohus István, Salacz Gyula, Kohn S. N., Első Aradi takarékp. Arad megyei takarékp. Polgári takarékp. Arad csanádi gazd.tkp. Aradi ipar és népbank. Tak. és segélyegylet. Bing Vilmos, Avarffy Eerencz. Keppich Zsigmond. Hoske Ferencz, Horváth József, Huzó István, Barkó Mátyás, Csizmás Tódor, Löwinger Ignác, Kopper Béla, Morár Pável, Berger Izsaél, Szikszay Lajos, Totterer János, Povázasz Soma, Movák Florian, Steger Vendel. Bildhauer Albert, Szerény Sándor, Vassóczy Ferencz, Orody Nándor, Lovich Gyula, Jung Péter, Nika János, Skonda Gyözö, Kovacsevics János, Zászló Mózes, Brück Gyula dr., Vikol Gerö, Murádi Almos dr., Bildhauer Adolf, Kömives István, Kovacsevits György, Held Ede dr., Weyer József, Sztóján Péter, Reiter József, Done György, Bohus Lajos, Neumann Mihály dr., Török János,

- Csaballa József, Kabdebó Kálmán, Krausz Jakab, Eiher József, Valerián József, Zorád Ferencz, Bleihoffer József, Daminger József, Varjassy János, Vekker Adolf, Osoter János, Demkó Károly, Kreitler Ferencz, Popeszku János, Klein Emanuel, Koczó Károly, Lillienberg Sándor, Weisz Lajos, Dávid Gyula, Balta Illés, Böhm Mór, Sterer Rezső dr., Hemei Károly, Schöllér Andor, Martin Miklós, Hönigesz János, Docus György, Bombai Zsigmond, Rakusan Károly, Asboth Gyula, Kaufman Ignác, Mladin Miklós, Kinszky Iván, Ormi Mór, Fischer Adolf, Schwartz Ignác, Cziráky Alajos, Mallár Lajos, Stefan György, Szilágyi József, Singer Betalan, Nichtenhauser Mór, Kádár István, Mészáros László, Stiaszny József, Hinner Benő, Sturm Károly, Szappanyos Ferencz, Schwartz Károly, Kiss Gyula, Vannay Gyula, Lőcs Rezső, Róth Albert, Keresztury István, Odrai Antal, Fényes Dezső,

HIREK.

Márczius 3. Szombat. Róm. kath. naptár: Kunigunda. — Protestáns naptár: Kunigunda. — Görög-keleti naptár (február 19.): Appia. — A nap két 6 óra 22 perczkor, nyugozik 5 óra 31 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölcssey-Könyvtar nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Márczius 3. A „Szárnyaskerek“ dalkör táncvigalma.

Márczius 4. Az aradi légszuszítási társulat közgyűlése, délután 4 órakor.

Márczius 4. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Márczius 4. Szociálisták bálja a „Magyar Korona“ helyiségben.

Márczius 5. és 6. A „Vöröskereszt“ egylet működvelő előadása a színházban.

Márczius 11. Az aradi polgári takarékpénztár közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

Márczius 11. A Széchenyi-gőzmalom rendkívüli közgyűlése, délelőtt 10 órakor.

— A hivatalos lapból. A király Thier József nyugalmazott pénzügyi tanácsosnak, a pénzügyi főtanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek csütörtöki névnapja alkalmából a szabadelpvüpart összes tagjai által aláírt üdvözlő iven fejezte ki szerencsekívánatait. A képviselőház közoktatásügyi bizottságának tagjai külön üdvözlő iven is gratuláltak a miniszternek.

— Az orsz. liberális nagygyűlés elnökei. A f. hó 4-én Budapesten tartandó liberális nagygyűlés végrehajtó bizottsága a nagy értekezlet által felhatalmaztatván elnökök választására, nagy lelkesedés és általános éljenzés közt elnökökké megválasztattak: Orczy Béla br. főkamarmester és Pálffy János gr. v. b. tanácsosok. Ezen alkalommal a végrehajtó bizottság Rohonczy Gedeon képviselőt, mint a rendező bizottság elnökét felkérte, hogy az elnökségbe részt venni sziveskedjék.

— Beksics Gusztáv miniszteri tanácsosi kinevezését tegnapi számában teszi közzé a hivatalos lap. Az erre vonatkozó legfelsőbb rendelet így hangzik:

Magyar miniszerelnököm előterjesztésére B e k s i c s Gusztáv országgyűlési képviselőt a magyar miniszerelnökséghez miniszteri tanácsossá kinevezem. Kelt Bécsben, 1894. évi február hó 13-án. F e r e n c z J ó z s e f s. k. W e r l e Sándor, s. k.

— A liberális nagygyűlés résztvevőinek tájékoztatása céljából a rendező bizottság következőkről értesíti a közönséget: A résztvevők jelentkezése péntek estén lezárattott, a kik ezután jelentkeznek, előjegyzésük vétetnek ugyan, de az utazásban való részvételre csak az esetben számithatnak, ha az eddig aláíratkozott előjoggal bírók közül egyesek visszalépvén, számukra hely marad. Egyben figyelmeztetnek mindazok, kik a részvételre magukat ugyan aláírták, de igazolványaikat ki nem vették, hogy ez igazolványt ma délig a városházi kisteremben ülésező rendező bizottságtól átvegyék, mert különben az utazáshoz való jogosultságot elvesztik, s csak az esetben vehetnek az utban részt, ha számukra hely marad.

— A „Veres kereszt“ estélyek jegyei. Az országos „Veres kereszt“ alap javára az aradvárosi színházban f. évi márczius hó 5-ik és 6-ik napján tartandó jótékony célú előadásokra nézve ezennel figyelmeztetnek a páholyok és a földszintes helyek t. cz. bérlői, hogy a mennyiben magukat helyeik megtartására előjegyeztették, de azok jegyeit még ki nem váltották, ma, szombaton, a z a z f. évi márczius hó 3-án, d. e. 10 óráig okvetlenül kiváltásuk, mert ellenkezé esetben azok másoknak fognak eladatni. A kellemetlenségek kikerülése végett ismételve kéretnek a t. cz. bérlők, hogy a saját érdekükben jegyeiket ma d. e. 10 óráig a

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 3. — Száraz. — Enyhe.

Az egyházközlöny viták folyama alatt az országgyűlési tárgyalásokról részletes és tárgyilagoss tudósításokat közöl Budapestről érkező több tavoratok alapján az

„ARADI KÖZLÖNY.“

Lapunkból a közönség már a kora reggeli órákban kimerítő tudósításokat olvashat a nagyfontosságu, óriási elvi harcokról, melynél nagyobb és jelentősebbet, az ország ügyeire kihatóbbat, 1867-óta a magyar törvényhozás nem vivot.

Az „Aradi Közlöny“ csaknem egy teljes nappal megelőzi távirati tudósításaival az összes fővárosi lapokat, a melyek késő délután érkeznek Aradra, mig az „Aradi Közlöny“-ből már kora reggel értesülhet a közönség mindama nagy érdeklél s ország-szerte feszült kíváncsisággal várt vitákról és eredményekről, a melyek előző nap a parlamentben történtek.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól kezdve.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokzatán olvashatók.

színházi pénztárnál okvetlenül kiválsák. A rendezőség.

— **Fősorozás Aradon.** Az aradvárosi sorozójárásban működő sorozó bizottság tegnap a második korosztálybeli hadköteleseket állította mérték alá. A felhívott 110 hadkötelestől 26 vált be. Ma a harmadik korosztály kerül sorra. A sorozást hétfőn az Aradon tartózkodó idegen illetőségű hadkötelesek megvizsgálásával fejezik be.

— **Ötszázkilencvennégy telefon előfizető.** Az állami telefon előfizetőinek száma legutóbbi hivatalos kimutatás szerint 594. Az előfizetők a következőleg oszlanak meg: Aradon 243, Budaeörsön 1, Budafokon 17, Erzsébetfalván 5, Győrött 200, Hídegkúton 4, Kispesten 7, Pozsonyban 5, Rákosfalván 1, Soroksáron 2, Szegeden 101 és Temesvárott 2.

— **Márczius 15.** A „Kegyület bizottság” ma délután 5 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében ülést tart melyre a bizottság tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

— **Az idegi kövezések.** Aradváros kövezeti bizottsága tegnap délután 5 órakor Párecz István gazdasági tanácsos elnökle alatt ülést tartott, a melyen a folyó évben fogantatandó kövezési munkák és községszolgálatok szállítási árakat állapította meg.

— **Aljegyzői kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Risdorfer Béla aradi kir. törvényszéki joggyakornokot a duna-adyoni kir. járásbírószághoz aljegyzővé nevezte ki.

— **A nagykorút feltöltése.** Aradváros kövezeti bizottsága tegnap tartott ülésében megállapította a Nagykorútnak a leányiskolától a Simay-fürdőig terjedő vonala feltöltésére kitűzendő árlejtés feltételeit. A munkálatok fogantatásával egyidejűleg beáll a nagykorúti teletulajdonosok építési kötelezettsége.

— **A mozgósi hírek eredete.** Mint hiteles forrásból értesülünk, Krieghammer hadügyi miniszter a többnyelvű ezredek egy, legfőkébb kétnyelvűeké akarván átalakítani, nagymérvű elhelyezéseket rendelt el és a kiegészítő területeket megváltoztatta. A kassai kiegészítő kerület eddig Máramarosból és Szabolcsból kapta ujonozait, de ezentúl csak a tótságból fogja magát kiegészíteni. Ezekre az elhelyezésekre vezethetők vissza a mozgósi hírek is.

— **Folynak a próbák.** Megmegelevenít a színház színpada, nézőtere. Aranyos beszédű műkedvelő művésznők, kik már előre is félik a lámpaláz gyötrelmeit és magas gallérú műkedvelő urak, kik adják a hidegvérűt, pedig ők is csak szepegnek, töltik be most a színházat. Pedig nincs mit félni Önöknek hölgyeim és uraim. Én is voltam azon a tegnapi próbán, meghuztam magam caendesen egy páholy setét zugában és élveztem. Már a próba is elragadtott, hát még ha igazán fognak játszani. Siker, biztos siker! Balassa meg édesen mosolygott fel a színpadra és tökéletesen meg volt elégedve.

— **Az új vasút.** Irtuk a minap, hogy Új-Aradról Perjámosig, Zádorlak, Bodrog, Fónlak, Német-Szent Péter. Munár, Székes-ut és Nagyfalu községek érintésével helyi érdekű vasutvonalat szándékoznak létesíteni. E tárgyban f. évi márczius hó 11-én az új-aradi község háza nagytermében értekezlet lesz, a melyen Zoltán székely-Róbert gr. orsz. gyűl. képviselő hívott egybe.

— **A képviselőházi „bomba” és a rendőrség.** Bár minden jel arra mutat, hogy a képviselőházi „bomba” csak éretlen tréfa szüleménye, a fővárosi rendőrség természetesen igyekszik kinyomozni a tettést. A gyorsroda néhány tagja által a folyosón látott gyanus egyén kilétét már megállapították. Az illető Tomá a se-k Lajos-nagyszombati születésű, 24 éves, román. kath. telefon-hálózati műszerész, akit a rendőrség aztán ki is hallgatott. Tomasek a 8-ik kerületbeli telefon-hálózat jó karban tartásával van megbízva és minthogy a képviselőházból az elromlott telefonok kijavítására kérték fel a központot, Tomasek fél tizenegykor meg is jelent a ház-

ban, hogy a távbeszélő-készülékeket kijavítsa, a mi megtörténvén, 11 órakor már távozott, a bombát pedig egy negyed órával később találták meg, a mikor ő már egy kávéházban ült. A Tomasek eltávozása és a bomba megtalálása közti időben jártak többen is fel a gyorsroda lépcsőjén, de senki semmit sem vett észre. Tomaseknél egyébiránt házkutatást is tartottak, de lakásán semmi gyanus sem találtak.

— **Lemondás az arany-bojtrol.** Mint a hadsereg rendeleti lapjának legújabb számában olvassuk, Pípos Jenő csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli hadnagy ezen rangjáról lemondott és az aktív katonai szolgálattól visszalépett.

— **Bankett.** Az aradi zsidó szent testvéregylet vasárnap délután 2 órakor a városligeti vendéglő nagytermében bankettet rendez, a melyre már nagyban folynak az előjegyzések az egylet elnökségénél.

— **Böjti predikáció.** Tegnap délután 3 órakor volt a minoriták templomában a negyedik böjti szent beszéd. Ez alkalommal Csák Czirjék jejes hitzónok „Krisztus mérhetetlen szenvedéseinek türelmes viseléséből merítsenek a hűvek földi bajaikra béketüret” cím alatt predikált. A templom zsufolóság megtelt hívőkkel.

— **A tenorista szerencsétlensége.** Azt kérdezték egyszer Garriochtól, hogy mi a legszükségesebb tulajdonsága a színésznek? A lába — felelt a nagy angol színművész, — mert anélkül nem tud fellépni. Szegény Rácz Gyulának, az aradi tenoristának, megvan a drága kincse a torkában, de többet azt nem élvezi a színházak közönsége. A szerencsétlen tenorista, — mint irtuk — meghütötte a hibás lábát, s baja most oly komorra fordult, hogy többet nem is fog színpadra lépni. Pedig veszteség éri ezzel a magyar vidéki színpadot, mert Rácz Gyula kedvelt és érdemes tagja volt a provincia színészetének. Rácz Gyula már folyamodott is nyugdíjaztatásáért a központi színészegyesülethez.

— **Változások a klerushban.** Dessewffy Sándor megyés püspök Lokajtsék Fülöp rékasi kápiant Nagy-Becskekre, Lang Fülöp ottani kápiant Rékasra, Kadák Pál magyar-szent-mártoni kápiant Dettára és Ferch Mátyás dettai kápiant Magyar-Szent-Mártonra, Schütz Miklós szent-huberti kápiant Gyertyámosra és Payer Imre gyertyamosi kápiant Szent-Hubertre helyezte át.

— **Behívók.** Aradváros katonai ügyosztályához tegnap érkeztek meg az április 1-ére szóló behívók. A háziezredhez 18 tartalékos köztük Adler Emil, Frankl Ottokár és Posgay István orvosnövédeket hívták be.

— **Szobátüz.** Tegnap éjjel 1 órakor Steinitzer Jakab Főut első számházában második emeleti lakásán arra ébredt, hogy a szoba mennyezetéről hull a vakolat a mennyezet ég. Rémülten kiáltott segély után. Csakhamar megjelent Bartók Kálmán ügyeletes rendőrhadnagy s kivonultak a tűzörök és a veszélyt megszüntették. A tűz ezelőtt 8 nappal a kémény égetése alkalmával elhullott szikrától keletkezett. A kár jelentéktelen.

— **Rászédett asszony.** Szegény Kuk Konstantinné ilyői asszonyt ugyancsak rászédte egy furfangos földije. Egyedül volt otthon Kuk Konstantinné, mikor éjidején felverik és egy férfi a térje 20 drb ezüst forintját kérte, annak nevében. A szegény asszony nem is gondolt csalásra és oda adta a pénzt. Most persze tűzheti a nyomát.

— **Paplak-építés.** A bokszei gör. kath. templom és paplaknál szükséges és összesen 2435 irt 5 krral előirányzott pótmunkának biztosítása végett az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál f. évi márczius 12-én d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás lesz.

— **Pálinkára szomjaztak.** Schiffer és Beck gurahonezi lakosok italmérségi helyiségét éjjel ismeretlen tettesek fel akarták törni. Az ajtó igen erős lehetett, mert a falat akarták kiadni. Es már le is ástak egy méternyire, de azután abban hagyták. Hanem hát ennek az esetleges betörésnek maguk a pálinkamérők az okai, miért tartanak olyan jó pálinkát. A tetteseket puhatolják.

— **Felgyújtották a gyermekek.** Agég György, gyulai lakos háza, szinte porig leégett. Kilencszáz forint a kára, mit gyermekeinek köszönhet. A szomszédok mesélték, hogy mikor a szinről felcsapni látták a lángot, Agég gyermekeit látták kiszaladni onnan, hol régebben játszottak. — Be is bizonyult, hogy játszás közben gyújtották fel.

— **Az aradmegyei takarékpénztár igazgatósága a jótékony célokra eső 1245 irt 86 krnyi összeget a következőképen osztotta fel: Ez év folyamán különböző jótékony célokra adományozott összeg. 400 irt, aradi polgári jótékony egyesület 50 irt, szabadságharczi ereklyemúzeum 50 irt, Aradmegyei tisztviselői nyugdíj alap 50 irt, jegyzői nyugdíj alap 50 irt, közkorház 50 irt, aradi árva és lelenzsház 50 irt, izraelita testvéregylet 50 irt, Elek község 50 irt, Izraelita jótékony nőegylet 50 irt, szegény tanulókat segélyező egyesület 50 irt, aradi kereskedő ifjak betegsegélyező egyesülete 50 irt, izraelita jótékony egyesület 50 irt, Fa és fémipari szakiskola 30 irt, magyar országos vöröskereszt egyesület 30 irt, aradi első betegsegélyező és temetkezési egyesület 30 irt, evang. isk. szegény tanulói 25 irt, keresk. akad. ifj. segély egyesülete 25 irt, aradvidéki tanítóegylet 20 irt, aradi kir. főgymn. és áll. főreálisk. ifj. segély egyesület 20 irt, állami tanítóképezde 20 irt, Iparos ifjak önk. és betegs. egyesülete 15 irt, Iparosok I. betegsegélyező és temetkezési egyesülete 15 irt, általában munkás betegsegélyező egyesület 15 irt 86 kr.**

GYÁSZROVAT.

† **Ujváry Kálmán,** a lippei járás főszolgabírója, mint részvéttel értesülünk, hosszas szenvedés után, élte 46-ik évében meghalt. A megboldogult egyike volt a legderékabb tisztviselőknek, kinek halálhíre osztatlan részvételet kelt.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Az Aradi Tornaegyesület választmánya február 28-ikán tartotta rendes havi gyűlését,** melyen Robitsék Agoston dr. elnökle alatt Illman Ottó, Mészáros Lázár, Telmányi Emil, Brody József, Major Rezső, Izstray Géza, Körműves József és Nagy Sándor voltak jelen. Első sorban felolvastattak a január 31-ikén megtartott rendes és a február 16-ikán tartott rendkívüli választmányi gyűlések jegyzőkönyveit, melyeket a választmány hitelesített és tudomásul vett. Titkár-művezető bejelentette a felvételek jelentkező névsorát, kik a következők: Rosenthal Marcell, Ifj. Kopetkő Károly, Londesz Elek, Benedek Árpád, Lux Ubald dr. és Marossy Miklós, kik valamennyien működő tagok felvették. Olvastattott Hegedűs Sándor az országos tornaegyletek szövetsége elnökének levele, melyben megköszönte a tornaünnepélyre és bála való meghívását és az önálló torna-csarnok alapja javára 5 forintot küldött. Felolvastattott továbbá Kolozsvár szab. kir. város polgármesterének átirata, melyben a kolozsvári siket-néma intézet javára egy és öt kros bárczákat küld a torna egyesület tagjai között való beváltásra. Tekintettel az özél nemes voltára a választmány megbizta a titkár-művezetőt, miszerint az ugy is csekély értékű bárczákat a tagok között gyűjtés céljából szétossza. Határozatba ment, miszerint az 1893. évi rendes közgyűlés folyó évi márczius hó 18-án d. e. 10 órakor a városháza emeleti kis termében fog megtartatni. Ezután a folyó ügyek tárgyalattak le. Végül a választmány kimondotta, miszerint a szokásos havi társas összejövetel folyó hó 8-ikán azaz szombat a színházi söröcsarnokban tartatik meg, melyről az egyesület tagjai hírlapi uton értesíttetnek.

(*) **Meghívás.** Az „Aradi Tornaegyesület” szokásos havi összejövetelét ma este tartja meg a színházi söröcsarnok külön helyiségében, melyre az egyesület összes t. tagjai tisztelettel meghívattak. Etkezés étlap szerint. A társas estély 8 órakor kezdődik. Arad 1894 márczius 3. Az elnökség.

(*) **A Chewra Kadischa diszlakomával egybekötött alapítási ünnepélye a meghívók szerint f. é. márczius hó 4-én délután 2 órakor a városliget nagytermében volt kitűzve. Az érdekeltek tudomására adatik, hogy nem 2 órakor, hanem már 1 órakor lesz az ünnepély ugyanazon napon és ugyanazon helyen megtartva.**

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Márczius 3. (Szombat) A baba (elsőszőr), Ujházy vendégfelléptéval.
Márczius 4. (Vasárnap) Délután: A rezervisták, énekes színmű; este: A falurossza, Ujházy vendégfelléptéval.

* A „Nagyon szép asszony” Ujházy Ede összes szerepei közt, a miket eddig Aradon játszott, tegnap volt a legkedvesebb, a legszeretetreméltóbb. A leányát csupa hiuságból tulzasiig, sőt az ostobasáig szerető Chamberlant olyan derült vonásokkal ruházta fel, hogy minden mozdulatáért, minden szaváért kár volt, a mit a szemlélő, a hallgató elszalasztott. A házat állandó derűség uralta s a kiváló művészt mindvégig zajosan tapsolták. Igen kitűnő volt Bács is, ki Chamberlant pendantját, a fiával öntelt és azt majommódra szerető és féltő Montgiscart játszotta meg művészi talentummal.

* Hírek a színházról. Ma szombaton, Ujházy Edével, a nemzeti színház tagjával színre kerül itt először „A baba”, vigjáték három felvonásban. Holnap vasárnap Ujházy Ede búcsúfelléptéül a „Falurossa” népszínmű megy. — A vasárnapi délutáni, valamint az esti előadásra jegyek válthatók már ma délelőtt 10-12 óráig és délután 3-5 óráig a délutáni előadás a rendes mérsékelt árkakkal, az esti előadás rendes helyárakkal kerül színre.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kihívásra feljelentés. Ritka eset tárgyalása foglalkoztatta tegnap a kir. törvényszéket. Ausländer Sándor, Aradon is jól ismert bankhivatalnok kihívatta Sztanesszku Lászlót. Az ok ismeretlen. — Sztanesszku László nem igen akart kardhegy vagy pisztolyosó elé állani, miért feljelentette Auszlándert. — A tegnapi tárgyaláson felmentették Auszlándert, mivel segédei azt a nyilatkozatot tették, hogy ők az ügyet nem fegyveresen, hanemcsak lovagias uton akarták elintézni.

TÁVIRATOK.

Az egyetemi ifjuság tüntetése.

Budapest, márczius 2. (Saj. tud. táv.) A liberális nagygyűlés egyetemi rendezőbizottsága megtartott gyűlése után mintegy ezren a kaszinó előtt zajosan abczugolták a klerikális mágnásokat, fútyoltak, zajongtak. Innen a „Pesti Napló” ablakai alá mentek s fülhasítóan abczugolták, fútyulték a Naplót, Abrányit, Kass Ivort, miközben a Napló több példányát elégették; aztán Apponyi ablakánál ugyanezt cselekedték.

Néhány ezerre felszaporodva hullámzottak végig a belváros utcáin a szabadelvű párt elé. Időközben 12 vágató lovasrendőr bejött a kaszárnyából, de látva a tüntetők elegáns közönségét és komolyságát, nem avatkozott be, csupán kísérte őket.

A szabadelvű pártnál, óriási éljenzés zúgott a pártra, a szabadelvűsögre, Wekerlérre és Szilágyira. A klub erkélyére kiállt Podmaniczky, s mint a klub elnöke megköszönte az ifjuság nemes kitartását, lelkesedését, és buzdította a rendíthetetlen szabadelvűsögre, de teljesen békés és méltóságteljes eljárásra. (Zajos éljenzés; halljuk Szilágyit! Eljen Szilágyi!)

Szilágyi Dezső szintén az erkélyről lelkesítette az ifjuságot, s azt mondta, hogy tulajdonképen a mai ifjuság fogja hasznát venni, gyümölcsét élvezni a szabadelvű reformoknak. Szintén kitartás-

ra, a békés hangulat és méltóság megőrzésére buzdította az ifjuságot.

Viharos taps és éljenzés, hosszas és lelkes tüntetés után lassankint a legnagyobb rendben szétoszoltak.

Linder mandátuma.

Budapest, márczius 2. (Saj. tud. táv.) Linder György nemzeti párti képviselő tudatja választóival, hogy nem mond le, mert a bíróság ki fogja deríteni ártatlanságát.

A pesti bomba ügy.

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) A bombaügyben kihallgatták Ujházy Mihály elbocsátott szolgát, ki azonban igazolta alibijét, és elbocsátották. Az ügy, bár a vizsgálat még folyik, ellaposodott.

Leégett fegyvergyár.

Turin, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) A fegyvergyár kigyult és a főraktár leégett. A kár nagy, a tűz még tart.

Gladstone állapota.

London, márczius 2. (Saj. tud. táv.) A Daily News kijelenti, hogy nincs remény arra, hogy Gladstone működését a jövő ülészakban folytathassa.

Kedvezmény a kiszolgált katonáknak.

Pétervár, márcz. 2. (Saj. tud. távirata.) A hadügyminiszter és belügyminiszter egy törvényjavaslaton dolgozik, mely szerint a kiszolgált katonák a birodalom távol- eső részeiben gazdálkodásra ingyen földet kapjanak.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, márczius 2.

(S—ss) A mai heti gabonavásáron a kínálatt a rossz utak miatt gyenge volt. Malmaink és szeszgyárainkon kívül nem volt vevő sem. Változatlan árkakon, lanyha irányzat mellett elkel:
b u z a 7—800 mm. 6 frt 60 krtól 6 frt 90-krig.
t e n g e r i 5—600 mm. 3 frt 90 krtól 4 frt 5 krig.
á r p a m m. 6 frt 15 krtól 6 frt 25 krig.
r o z s m m. 5 forint 10 krtól 5 frt 15 krig.
Más gabonaneműek jelentéktelen behozattal mellett változatlan árkakon keltek.

— A Bazilika sorsjegyek 18-ik húzása tegnap délelőtt történt meg a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium tanácstermében, mely alkalmal a törlesztési húzásban a következő hat sorozati számokat huzták ki, melynek összes, tehát hatszáz nyerő száma egyenkint 6 forinttal váltatik be: 2876, 4866, 5242, 5713, 6711 és 7799.
— A 20,000 forintos főnyereményre kihuzott sorszám 5428, nyerőszám 68. 1000 frtos nyereményre kihuzattak: sorsz. 2596—95. — 500 frtos nyereményre kihuzattak 5125—89, 5596—86. 100 frtos nyereményekre kihuzattak: 5130—4, 1026—89, 2303—66, 5424—83, 4809—16, 5072—64, 2879—63, 7579—63, 5213—21, 335—57, 50 frtos nyereményre kihuzattak: 2769—87, 5430—43, 5358—70, 2139—1, 3670—80, 6815—20, 774—72, 7549—22, 4412—20, 3648—79, 149—18, 2290—61, 5840—67, 5947—79, 6180—67, 7995—24, 5964—11, 73—1, 6641—37, 5384—75, 2487—56, 5230—99, 5164—15, 4141—99, 6844—18. — 25 forintos nyereményre kihuzattak: 3017—63, 4110—39, 3544—15, 3618—94, 3268—57, 7863—65, 4765—43, 8711—41, 5775—64, 3527—62, 5166—95, 1153—66, 67906—14, 5729—37, 2302—89, 4618—92, 5709—41, 4661—24, 7551—24, 7838—77, 896—8, 4068—19, 7438—62, 866—5, 1237—50, 4352—86, 1638—2, 5932—79, 1487—56, 6536—57, 5926—48, 6775—27, 6867—85, 2813—95, 5375—10, 7486—37, 1228—50, 68—30, 6978—51, 4559—89, 1519—86, 3829

—83, 226—51, 2161—23, 306—25, 6012—23, 4885—8, 769—49, 5553—77, 1922—42.

S z e s z ű z l e t.

— Márczius 2. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53.50, kocsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértv. 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítással. —

Budapest, márczius 2. d. n. 5 óra.

Table with columns: Gabona, F a j, Irányzat, 100 kilogramm frt. Rows include items like Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Kaposzta-repce, Köles, and their prices.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Z. F. (Uj-Szent-Anna) B. levelét tudomásul vettük. Az a fő, hogy a nagygyűlésen részt fognak venni, a mit uraságod is megerősít. Méltó-tassék elhinni, hogy levelezőnknek csakis a jóakarát vezérelte, mikor a kérdéses hirt beküldötte hozzánk.

M. G. (Arad) Tudomásunk szerint K ú r y Klára 1897-ig szerződött a népszínházhoz. Az első évben 6000, a másodikban 7000, jelenleg pedig 8000 frt évi fizetése van. Havonkint 18 fellépésre kötelezte magát; minden más fellépésért az első évben 60, a másodikban 70, a harmadikban 80 frtot kap.

T. J. (Arad) Ismételtelen kijelentjük, hogy a liberális nagygyűlésre felmenő különvonton csak is férfiak utazhatnak, nők nem.

K. L. (Arad) A „Nemzet”-nek ön által kezdezt igen találó cikkekcskéje így hangzik: „Mi ez?” — e cím alatt vezérczik jelent meg a „Pesti Napló”-ban. A cikkt így kezdődik: „Dinamit Dezső, Melinit Károly, Ekrazit Albin és Nitrogliczerin Sándor egymásután teljesítették, amire vállalkoztak. Mindenik elhelyezte pokolgépét, tömve szögekkel és golyókkal. Nem minde-nik sült els általában véve kevés kárt tettek az országban és az országházban.” A cikket nem is kell tovább olvasni; ennyiből is láthatjuk, hogy mi ez? A cikkt szerzője — már t. i. a politikai jelentőséget tekintve — angyalföldi báró Lipótmezey Ivor.

Aradvárosi színház. Évadbérlet szünet. Havibérlet szünet. Image of a theater building.

Szombaton, 1894. évi márczius hó 3-án: UJHÁZY EDE urnak, a nemzeti színház művészenek vendégfellépésével: A B A B A. Bohózat 3 felvonásban. Irta: Szécsi Ferencz.

Table listing cast members: BEJÁRÓK and SZEMÉLYEK. Names include Beilner Vendel, Lina, Erdy György, Vilma, Özvegy Firtzkyné, Zenó, Gertner Ignác, Dr. Domanits, Husek, Tirták, Erzsók, Egy ur and their respective roles.

Kezdeté 7 órakor.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

MEGHIVÁS

az aradi első takarékpénztár részvénytársulat
részvényeseinek
vasárnap, 1894. márczius 4. napján
Aradon, délelőtti 10 órakor

a szabadságtéri 21. számú saját házában tartandó

53-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

- Elnöki megnyitó és intézkedés az alapszabályok 28. §-a értelmében.
- Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1893. évi befejező számadások előterjesztése, s az ezek iránti határozathozatal.
- Az 1892. évi május 14-én megalkotott társulati alapszabályok 29. §-ának rendelkezése szerint:
  - a társulati elnöknek,
  - 6 igazgatónak,
  - 3 felügyelő-bizottsági rendes s 1 póttagnak,
  - 12 bíráló-bizottsági tagnak és
  - 14 igazgató választmányi tagnak, három évre történő megválasztása.

Az alapszabályok 16. §-ának b) pontja értelmében szavazati joggal bíró t. cz. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkértek, hogy **részvényeiket**, illetve **ideiglenes részvényjegyeiket**, vagy ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat a képviselők pedig ezek kivül meghatalmazásaikat, **1894. évi márczius hó 3-ának déli 12 órájáig** a társulati főpénztárnoknál nyerendő elismervény ellenében letéteményezzék.
Aradon, 1894. február 14.

Az igazgatóság.

1953 | 894. sz.

184 2-2

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alólirott m. kir. államjóságigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy az alább egyenként megnevezett bértárgyak további bérbeadása végett az alább tárgyolt helyen és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Bánatpénzül 10 százalék teendő le a szóbeli és írásbeli zárt ajánlatoknál, mely utóbbi szabályosan szerkesztendő s 50 kros bélyeggel ellátva az árverés megkezdéseig az árverező bizottsághoz benyújtandó s kijelentendő, hogy versenyző a bérbeadási árverési általános szerződéses feltételeket, melyeket is különben aláírni köteles, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési feltételek a m. kir. államjóságigazgatóságnál és a kerületi ispánságoknál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fenntartatnak is.

A bérbeadási árverések a következő helyeken és időben fognak megtartatni.

I. Lippán a m. kir. kincst. ispánság hiv. helyiségében 1894. évi márczius hó 19-én délelőtt 8 órakor.

A kovaszincz-ujpanáti csárdai korcsma-föld 3 hold, 1065 □-öl év és holdanként 24 frt 54 kr, a kovaszinczi legelő-föld 127 h. 496 □-öl év és holdanként 18 frt 85 kr, paulisi a vasuttól elválasztott terület 400 □-öl évenként 4 frt, berzovai livada domnyáska nevű föld 5 hold 800 □-öl év és holdanként 10 frt, lalasincai háda villait nevű föld 1320 □-öl évenként 2 frt 02 kr, lalasincai háda stoi nevű uszadék föld 8 h. 250 □-öl év és holdanként 7 frt 10 kr, lalasincai háda villatur nevű föld 33 h. 274 □-öl év és holdanként 13 frt 26 kr, lalasincai háda stoi nevű föld 10 hold év és holdanként 6 frt 50 és fél kr, lippai háda lui Gyorgye Szirbu nevű föld 1 hold 150 □-öl év és holdanként 9 frt, lippai volt terményföld 2 h. 670 □-öl év és holdanként 1 frt 86 kr, lippai koasta poganicza h. 1234 □-öl év és holdként 5 frt 05 kr, pai cserjés major föld 4 h. 1370 □-öl év és

holdként 4 frt 30 kr, lippai vásárok nevű föld 5 h. 200 □-öl év és holdként 1 frt 25 kr, berzovai monorostyiai, kapruczai halászfogó jog évenként 8 frt, hidegkuti halászfogó jog évenként 93 frt, lippa-radna-solymosi halászfogó jog évenként 56 frt, radna-lippai nagyhid vámszedési jog évenként 8000 frt kikialtási árral.

II. Aradm. a m. kir. államjóságigazgatóságnál 1894. évi márczius hó 20-án délelőtt 9 órakor.

A fakerti Messinger István féle 75 sz. viszszavett telep 12 hold 800 □-öl év és holdanként 10 frt, aradi nagy marosi hidvám szedési jog évenként 13,435 frt, m.-pécskai tiszti földből fennmaradt 3 h. év és holdanként 22 frt 21 kr, m.-pécskai nagy magtár épület évenként 545 frt, m.-pécskai rév vámszedési jog évenként 1210 frt kikialtási árral.

III. Kulán a m. kir. kincst. Ispánság hiv. helyiségében 1894. évi márczius hó 30-án d. e. 8 órakor.

Bogojeva-gombos-erdődi Duna révjog évenként 1403 frt, Gyulafalvai telepföld közötti földterület 2 h. 1257 □-öl év és holdanként 22 frt 31 kr, gyulafalvi Barány járás II-ik dűlő 26 h. 135 □-öl év és holdanként 30 frt 67 kr, gyulafalvi Barány járás I-ső dűlő 43 hold, 1393 □-öl évenként 301 frt, ó-szivacz-kis-sztapári volt Schumacher-féle föld 321 h. 416 □-öl év és holdanként 17 frt 55 és fél kr, ó-szivaczki kis-sztapári volt mérnöki lak évenként 150 frt, ó-szivacz-kis-sztapári volt molnár lak évenként 86 frt, ó-szivacz-kis-sztapári volt birkamesteri lak évenként 35 frt, ó-szivacz-kis-sztapári volt kettős pénztároló lak évenként 34 frt, moholi legelő jutalék föld 116 h. 1500 □-öl év és holdanként 16 frt 44 és fél kr, Torzsa pettau pusztai III. bérlet 225 h. év és holdanként 15 frt 75 és fél kr, Torzsa pettau VIII-ik bérlet 355 h. 460 □-öl év és holdanként 12 frt 20 kr, uj-palánkai volt ispánsági lovaslegényi lak évenként 50 frt kikialtási árral.

Arad, 1894. február hó 20-án.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

Mellbetegségek.

Alphosphorsavas

mész-szörp

Grimault és Társa gyógyszerészektől,

Párisban.

149 1-12

A makacs köhögés, hurut, számarhurut s más egyéb mellhajoknál, főképen pedig a kezdődő tüdőszorvadásnál csodálatraméltó hatása van. Enyhíti a gyötrő köhögést, megszünteti az éjjeli izzadást.

Ügyelni kell a Grimault & Co. védjegyre, hogy a valódit kaphassuk.

Egy tüveg ára 2 frt, 6 tüveg 10 frt.

Főraktár: Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerésztárában.

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS

„Angyalhoz” címzett gyógyszerésztárában Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.

54/1894.

204.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj alapítványból az aradi főreáliskola tanulóira nézve két hely betöltendő lévén, azokra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázónak igazolni kell:

- hogy az aradi főreáliskolában tanul,
- hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztályzattal bír,
- hogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel bírnak:

- a szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazoló aradvárosi szülőtlén árvák,
- az aradvárosi szegény özvegyek fiai,
- az aradmegyei szegény szülőtlén árvák,
- ezen vármegyei szegény özvegyek fiai,
- az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1-5 pontok szerint minősített pályázó nem jelentkezik, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndíj vagyona és vallása való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndíj 10,000 frt tőke kamatainak egy-egy hatodából áll, amely 1893. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg mindenkor a tanév befejezte után fiztetetik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi április hó 30. napjáig nyújtandók be.

Arad, 1894. márczius hó 1.

Salacz Gyula

kir. tanácsos polgármester.

126 | 1894. gazd. sz.

3-3

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a) a városi szin- és bérház déli oldalán az I-ső emeletén levő 3. számú 5 utcái szobából és mellékhelyiségeiből álló lakásnak — b) az ugyanott a II-ik emeleten 4-ik számú 2 udvari szobából és mellékhelyiségeiből álló lakásnak f. évi május hó 1-jétől számítandó 3 évre leendő bérbeadása iránt f. évi márczius hó 2-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikialtási-ár az a) alattira nézve évi 600 frt, a b) alattira nézve évi 100 frtnyi bér.

Bánompénzül leteendő a kikialtási-ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1894. évi február hó 5-én tartott üléséből.

Lócs Rezső,

aljegyző.

Az aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság

VAGYON.

Mérleg-számlája 1893. decz. 31-én.

TEHER.

	1893.	1892.	Változás		1893.	1892.	Változás
Készpénz és szelvények	63791 61	39592 81	+ 24198 80	Társulati tőke:			
Váltók a tárczában . . .	549757 38	587009 —	- 37251 62	részvényekben . . .	300000 —		
Záloglevél biztosít. alap	206734 25	207602 06	- 867 81	elsőbbségi kötvényekben	100000 —	400000 —	400000 —
Saját értékpapírok:				Alapok:			
n. é. 120800 korona				1. rendes tartalék-alap	52582 48		
4% koronajáradék	57078 —			2. részvényesek által befizetett külön alap	51250 —		
& frt 94.50				3. nyugdíj-alap . . .	3731 86	107564 34	82848 86 + 24715 48
n. é. 85900 frt 4 1/2 %	85900 —			Takarékpénztári betétek		1667344 04	1482173 10 + 185170 94
reg. kártal. kötv. & frt 100.—	41282 —			Záloglevelek forgalomban:			
különböző részvények és kötvények	4497 69	188757 69	145184 40 + 43573 29	5 1/2 % -os záloglevelek	384800 —		
sorsjegyek és valuták				5 % díjas "	899000 —		
Tartalék-alap elsőbbségi kötvényei	15000 —	10000 —	+ 5000 —	5 % d. n. "	560000 —	1843800 —	872800 — + 971000 —
Jelzálogkölcsonők	2112508 22	904548 20	+ 1207960 02	Fel nem vett osztalékok és elsőbbségi kamat		524 —	409 — + 115 —
Tornya mezőváros tartozása	8482 31	192940 —	- 184457 69	Fel nem vett záloglevél-szelvény		2224 —	2144 50 + 79 50
Adósok ingatlan fedezet mellett	—	439096 41	- 439096 41	Átmeneti kamatok: előre felvett kamatok levonva a hátralékos kamatokat	33995 08		
Kötelezvénybeli adósok	74695 —	45968 —	+ 28727 —	Hitelezők, pénzügyzetek és levelezők	10579 56	23415 52	15710 81 + 7704 71
Előlegek értékpapírok és nyersterményekre	554053 80	421392 93	+ 132660 37	Nyeremény: áthozat 1892. évről tiszta nyeremény 1893. évben	1946 13	212250 —	279876 53 - 67626 53
Záloglevél készlet	353382 66				61994 48	63940 61	53744 74 + 10195 87
Bizományosoknál	140900 —	212482 66	77150 32 + 135332 34				
Bérlések:							
Andrássy-tér 19. sz. ház	70669 43						
Kölcsey-ut. 5. sz. ház	30000 —						
Kölcsey-u. 5. sz. házban ujonnan épített jégverem	5808 22	106477 65	71174 81 + 35303 84				
Irodai felszerelés	6895 09	5700 —	+ 1195 09				
Más pénzügyzeteknél	34824 74		+ 34824 74				
Adósok, levelezők és bizományosok	186602 61	42349 10	+ 144253 51				
	4321062 51	3189707 54	+ 1131354 97			4321062 51	3189707 54 + 1131354 97

Arad, 1893. december 31-én.

Pless Mór, s. k.
vezértitkár.Vaig Adolf, s. k.
titkár.Ladányi Arnold, s. k.
főkönyvelő.

Összehasonlítván a könyvekkel összevágóan helyesnek találtatott. — Aradon, 1894. február 24-én.

A z i g a z g a t ó s á g:

Dr. Mülek Lajos, s. k. elnök.

A felügyelő-bizottság:

Boros Vida s. k. elnök.

Vizer Péter s. k. h. elnök   Éles Ármin, s. k.   Sármezey Antal, s. k.
 Becsey Hugó, s. k.   Freyberger József, s. k.   Dr. Schwarz Jenő, s. k.   Kohn Zsigmond, s. k. h. elnök   Sarlot Domokos, s. k.
 Bonts Döme, s. k.   Réthy Lipót, s. k.   Varga József, s. k.   Dr. Mittler Izidor, s. k.   Szathmáry Mihály, s. k.
 Winter Adolf, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése 1893. évről.

Tisztelt közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alólírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette és különösen a pénztárkezelést, valamint a könyvelést a rendesen tartott ülésekben pontosan megvizsgálta. Nemkülönböztetve alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett 1893. évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alólírott bizottsági tagok e vizsgálatok alapján jelentjük, hogy a takarékpénztár ügykezelését mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzóan találtuk. Indítványozzuk tehát az 1893. évi mérlegnek a tek. közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk egyszersmind az igazgatóságnak a nyeremény felosztására vonatkozó indítványához, mely szerint az alapszabályok 138. §-a értelmében első sorban a forgalomban lévő elsőbbségi kötvények után fizetendő

6% kamat	frt 5100.—
50 db. kisorsolandó elsőbbségi kötvények beváltására szükséges összeg	frt 5150.—
10% a tartalék-alap javára a fennmaradó 51744 frt 48 kr után	frt 5174.44
2% a nyugdíj-alap javára	frt 1034.90
8% az igazgatóság jutalmazására	frt 4139.54
2% a felügyelő-bizottság részére	frt 1034.90
2% a vezértitkár jutalmazására	frt 1034.90
1% az intézet tisztviselőinek jutalmazására	frt 517.45
3000 darab részvényre osztalék á 9 frt	frt 27000.—
közzélokra	frt 800.—
indítványozzuk, hogy a nyugdíj-alap rendkívüli dotációjára	frt 1200.—
a tartalék-alap rendkívüli dotációja fordítottassék	frt 10000.—
a maradvány pedig a f. évi nyeremény-számlára elővezetessék	frt 1754.48
Összesen	frt 63940.61

Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1893. évi ügyködésre nézve a felmentvény megadassék és kérjük ezt magunk részére is kimondani.

Kelt Aradon, 1894. évi február hó 26-án.

A felügyelő-bizottság:

Boros Vida, s. k. elnök.

Kohn Zsigmond, s. k. h. elnök.   Dr. Mittler Izidor, s. k.   Sarlot Domokos, s. k.   Szathmáry Mihály, s. k.